

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.21.556/2016/9.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Böszörményiné dr. Kovács Katalin előadó bíró
Dr. Pataki Árpád bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Hegedűs D. Andrea pártfogó ügyvéd

Az alperes:

Fővárosi Törvényszék

Az alperes képviselője:

Országos Bírósági Hivatal Jogi Képviseleti Osztály (ügyintéző: dr. Horváth Kristóf)

A per tárgya:

személyhez fűződő jogsértés megállapítása

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.132/2015/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Székesfehérvári Törvényszék 27.P.20.017/2015/23.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját és a le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Jelen per felperese valamint .. és társai alperesek között személyiségi jogsértés megállapítása iránt per van folyamatban a Fővárosi Törvényszéken. A perben tett kijelentések miatt a felperes, illetve .. is többször büntetőeljárást kezdeményezett. 2012 szeptemberében .. előkészítő iratot nyújtott be, amit

szeptember 17-én kézbesítettek a felperesnek. A felperes az előkészítő iratban tett kijelentések miatt szeptember 24-én becsületsértés miatt magánindítványt terjesztett elő. 2012. november 23-án a felperes újabb feljelentést tett .. ellen. Ebben az ügyben utóiratot nyújtott be és az irathoz mellékelte a korábban szeptember 24-én már benyújtott feljelentést. A lajstromiroda ezt az iratot az érkezés napján, 2012. november 26-án érkeztető bélyegzővel látta el. Az iratot az alperes a 10.B.34.727/2012. számú ügghöz szerelte, ekkor észlelte, hogy az irat eljárást megindító beadvány, ezért 2013. február 11-én új ügyszámra iktatását rendelte el, így a felperes, mint feljelentő és .., mint feljelentett közötti eljárás 2013. február 13-án 19.B.31.141/2013. számon indult meg. Az alperes 2013. május 21-én személyes meghallgatást tűzött ki, a feljelentett ennek elhalasztását kérte az őt ért baleset miatt, ezt követően az újabb meghallgatás is a feljelentett kérelmére halasztást nyert. 2013. augusztus 27-ére kitűzött tárgyaláson a feljelentett nem jelent meg, ismételten kérte annak elhalasztását, amely kérelmet és a tárgyalás elmulasztása miatt benyújtott igazolási kérelmet az alperes elutasította. 2014. április 14-én az alperes 25. sorszám alatti végzésével az eljárást megszüntette azzal, hogy a feljelentés a magánindítvány előterjesztésére biztosított határidőn túl érkezett. A felperes fellebbezést nyújtott be a végzés ellen. A másodfokú bíróság 22.Bf.8.250/2014/3. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette tisztességes eljáráshoz való jogát, az eljárás ésszerű határidőn belüli befejezéshez való jogát, továbbá becsületét és jóhírnevét. A jogsértés miatt elégtételadásra és egy millió forint nem vagyoni kártérítés valamint annak 2012. szeptember 24-től járó kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [3] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogát azzal, hogy a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 22.Bf.8.250/2014. szám alatti másodfokú eljárásban a fellebbezésének indokait részletesen nem vizsgálta meg. Megsértette továbbá a felperesnek az eljárás ésszerű határidőn belüli befejezéséhez fűződő jogát a Pesti Központi Kerületi Bíróság 19.B.31.141/2013. szám alatt folyamatban levő ügyében. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 500.000 forintot, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. A személyhez

fűződő jogsértéssel kapcsolatos igényeket az elsőfokú bíróság elutasította, ugyanis megítélése szerint a szubjektív logikai következtetés az a hivatkozás a felperes részéről, hogy a büntetőügyben hozott végzés elleni fellebbezés alaptalanként történő elutasításából az a következtetés vonható le, hogy a másodfokú bíróság csalónak minősíti a felperest. A tisztességes eljáráshoz való jog megsértése iránti keresetet megalapozottnak ítélte, ugyanígy elfogadta az ügy ésszerű határidőn belüli befejezéséhez fűződő kereseti kérelmet is.

- [5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét megváltoztatta és a felperes teljes keresetét elutasította. Egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával, miszerint az ésszerű határidőn belüli befejezéshez és a tisztességes eljáráshoz való jog nem tartozik a személyhez fűződő jogok körébe. A tisztességes eljáráshoz fűződő jog olyan alkotmányos alapjog, amely nem az ember személyiségéből fakadó, mindenkit megillető abszolút szerkezetű jog, hanem törvényi felhatalmazás alapján illeti meg a személyeket. Az eljárási alapelvek sérelme nem eredményezi automatikusan a személyiségi jog sérelmét is. Önmagában az, hogy a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a büntetőeljárásban a felperes fellebbezésének indokait a kezdő irat beérkezési dátuma tekintetében részletesen nem vizsgálta meg, nem vezetett a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogának sérelmére, az ugyanis nem érintette hátrányosan a felperes perbeli garanciális eljárási jogait. Mivel a tisztességes eljáráshoz fűződő jog megsértése megállapításának többletfeltétele, a felperes perbeli esélyegyenlőségének felbomlása nem állapítható meg.
- [6] Az ítélet tábla megítélése szerint nem sérült a felperesnek az eljárás ésszerű határidőn belüli befejezéséhez fűződő joga sem. Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapított négy hónapos mulasztás a teljes pertartamhoz viszonyítva nem jelenti az eljárás ésszerű időn túli elhúzódását, az eljárás befejezését az nem késleltette. Az eljárás teljes időszakában a bíróságokat 2013 év végéig semmilyen mulasztás nem terhelte és nem volt kimutatható mulasztás az elsőfokú eljárást megszüntető végzés meghozatalát követő időszakra sem. Az alapjogi sérelem megvalósulása szempontjából a per egészét kell vizsgálni, a teljes pertartamhoz viszonyítva az alperes oldalán a felperes által hivatkozott, az eljárás ésszerű időn túli elhúzódását eredményező mulasztás nem volt kimutatható. Ebből következően jogalap hiányában a nem vagyoni kár megfizetésére kötelező rendelkezés is alaptalan volt.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [7] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak megváltoztatását, az elsőfokú ítélet

hatályban tartását kérte. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó 8 kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: EJEE) 6. cikk (1) bekezdésében foglaltakat, a 13. és a 41. cikkét, az Alkotmánybíróság 8/1992. (I. 30.) AB határozatában foglaltakat, a 6/1989. (III. 11.) AB határozatában foglaltakat, valamint a Legfelsőbb Bíróság Pfv.IV.20.438/2010/5. számú elvi határozatát is. Előadta, hogy bár az elsőfokú ítélet helyes rendelkezést tartalmaz, a tisztességes eljáráshoz ésszerű időn belüli eljáráshoz való jog kapcsán, azonban a pontos jogcím megjelölése hiányzik. A másodfokon ez az ítélet indokolásának kiegészítését, pontosítását indokolhatta volna, a megváltoztatást nem. Tévesnek tartotta azt az értelmezést, hogy az EJEE-ben foglaltak megsértésére ne lehetne követelést alapozni.

- [8] Jogcímhez kötöttség hiányában a felperes igényét a Pp. 3. § (2) bekezdése szerinti helye tartalmának megfelelően a büntetőeljárásban is feltétel nélkül érvényesülő, tisztességes eljáráshoz való jog sérelmén alapuló, a felperes által állított immateriális hátrány kompenzálására irányuló személyiségi jogi igényként kell elbírálni. Önmagában amiatt, hogy a Be. nem tartalmaz a Pp. 2. §-ában foglaltakkal azonos szabályozást, nem jelenti azt, hogy a tisztességes eljárás követelménye a büntetőeljárás vonatkozásában ne érvényesülne, megsértésére alapítottnak a fél igénnyel ne léphetne fel. Az EJEE nem jelent önálló igényérvényesítési alapot. Az eljárási alapelv megvalósulása érdekében tartalmaz a Be. szigorú eljárási határidőket, garanciális rendelkezéseket. A jogerős ítélet sérti az Alkotmánybíróság 6/1989. (III. 11.) AB határozatában foglaltakat, amikor azt mondja ki, hogy a fellebbezési szakaszban történt tisztességtelen eljárás nem sérti a tisztességes eljáráshoz való alapjogot. A nyilvános tárgyaláshoz való jogot is magában foglalja ez a jogosítvány.
- [9] Nem vonható az ésszerű határidő fogalmába az az idő, amelynek során nem folyik vizsgálat vagy olyan tárgyban folyik, ami nem tartozik az üggyhez. Az elsőfokú bíróság súlyosan tévedett, amikor csak négy hónap inaktív időszakot állapított meg késedelemként. Olyan tárgyban folytak az eljárási cselekmények ezt meghaladó időtartamban, ami nem tartozott a magánindítvány hatályosságának elbírálásához.
- [10] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [11] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozatlan.
- [12] A Pp.270.§ (2) bekezdése szerint a jogerős ítélet felülvizsgálatát a Kúriától jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. A Pp.272.§

(1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelmet az elsőfokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani vagy ajánlott küldeményként postára adni kettővel több példányban, mint ahány fél a perben érdekelve van. A (2) bekezdés alapján a felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, azt, hogy a fél milyen tartalmú határozat meghozatalát kívánja, továbbá elő kell adni - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett-, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A fentieknek megfelelően a Kúria kizárólag a hatvan napos határidőben előterjesztett felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértés és annak hivatkozott indokai alapján vizsgálhatja a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát, az ezt követően előadott jogszabálysértések, indokok nem értékelhetők a felülvizsgálati eljárásban.

- [13] A felperes felülvizsgálati kérelmében az EJEE 6., 13. és 41. cikke, továbbá a Pp.3.§ (2) bekezdése megsértését állította.

A bíróság a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van, a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat azonban nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe (Pp. 3. § (2) bekezdés). A kereseti kérelemhez kötöttség ugyanakkor nem jelent jogcímhez kötöttséget. A felperes a keresetét a Pp. 2. §-ának (3) bekezdésére alapította, ebből következően a Pp. 2. §-ának (1) bekezdésében foglaltak, a per ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jog érvényesülését kellett vizsgálni a keresetben megjelölt ügyben. Így a Pp. 3.§ (2) bekezdésének megsértése nem volt megállapítható.

- [14] Az EJEE 6. cikke szerint mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.

Az Alaptörvény XXVIII. cikk(1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el. E rendelkezések alapvető emberi jogként határozzák meg a tisztességes eljáráshoz való jogot a bíróságok előtt, és azt a követelményt fogalmazzák meg, hogy az eljárás lefolytatása az igazságszolgáltatás hatékonyságát és hitelességét veszélyeztető késedelem nélkül történjen meg.

A Pp. 2. § (1) bekezdése ennek megfelelően úgy rendelkezik, hogy a bíróságnak az a feladata, hogy - összhangban az 1. §-ban foglaltakkal - a feleknek a jogviták elbírálásához, a perek tisztességes lefolytatásához és ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogát érvényesítse. A (3) bekezdés alapján e jog

séreleme esetén a fél - az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással - méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthat igényt, feltéve, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. A felperes által keresete alapjául hivatkozott Pp. 2. § (3) bekezdésének alkalmazására önmagában valamely alapjog megsértése nem ad alapot, ahhoz valamilyen hátrány bekövetkezése is szükséges.

[15] Az Alkotmánybíróság több esetben foglalkozott a tisztességes eljáráshoz való jog, illetve a védelemhez való jog tartalmával. A 6/1998. (III. 11.) AB számú határozat indokolása szerint a tisztességes eljárás (fair trial) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételével lehet csupán megítélni. Az Alkotmánybíróság 3265/2014.(XI.4.) AB határozatában kifejtette, hogy az

Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének értelmezésével nevesíthetők a tisztességes eljáráshoz való jog tartalmát kitöltő ún. részjogosítványok. Ezek különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága (ami nem garantálja a döntés igazságosságát), a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és pártatlanság kívánalma, továbbá az ésszerű időn belüli elbírálás.

A tisztességes eljáráshoz való jog fontos alkotmányos alapjogként az egyes eljárások fontos garanciális szabálya. Nem minden alkotmányos alapjog minősül közvetlenül személyiségi jognak. A személyiségi jogok sajátossága, hogy egy személy személyiségére, annak lényeges vonására kell, hogy vonatkozzon. Jelen esetben a felperes keresetében állított jogsértések nem a felperesek személyiségére tekintettel történtek, ezt a felperes sem állította és ebből következően nem is bizonyította az eljárás során. Önmagában az esetleges ügyintézési késedelem vagy hasonló mulasztás többlettényállás megvalósulása hiányában a személyiségi jogok megsértése megállapításának nem szolgálhat alapjául. Fontos alapelv, hogy a személyiségi jogi pernek a jogrendszerben elfoglalt helyénél fogva nem lehet szerepe bármely más jogterületre tartozó jogvita eldöntésében, de még annak véleményezésében sem. A büntetőeljárás esetleges hiányosságainak a reparációja alapvetően a büntetőeljárás keretei között, annak szabályai szerint lehetséges (Kúria Pfv.IV.20.242/2015/4.). Mindezekre figyelemmel az ítéletábra határozata nem ütközik a felperes által hivatkozott elvi határozatba.

Az EJEB a Börcsök Bodor kontra Magyarország ügyben meghozott döntésében (14962/03. számú kérelem) rámutatott, hogy az eljárás hosszának ésszerű voltát az eset egyedi körülményeinek fényében, az esetjogban lefektetett kritériumok figyelembe vételével kell megítélni, különös tekintettel az eset bonyolultságára, a kérelmező és a releváns hatóságok magatartására és arra, hogy mi volt a per tétje a kérelmező számára. Az adott esetben az EJEB egy hét évig

tartó eljárás esetében állapította meg, hogy az eljárás túlzottan hosszú volt, ezáltal megsértették a 6. cikk (1) bekezdését.

Jelen ügyben azonban megalapozatlanul hivatkozott a felperes arra, hogy az alperes eljárása e cikk rendelkezésébe ütközött, nem felelt meg az ésszerű idő követelményének.

A fentiekből következően az egész eljárást, a jogvita tárgyát és természetét kell vizsgálni annak megítélésénél, hogy az ésszerű határidőn belüli befejezéshez való jog sérült-e. Figyelembe kell venni az adott ügy jellegét, bonyolultságát, az érintett fél magatartását és a bíróság eljárását.

A felülvizsgálati eljárás tárgyát e körben az képezte, hogy a 2013 decemberétől 2014 áprilisáig eltelt 4 hónap az eljárás egész időtartamához képest olyan intézkedési késedelemnek minősül-e, amely az eljárás ésszerű időn belüli befejezéséhez való jogot sérti és megalapozza a felperes nem vagyoni kárigényét.

A fentiekben kifejtettek alapján a Kúria egyetértett az ítélet tábla jogi álláspontjával, amely szerint ez az időtartam az eljárás teljes hosszához viszonyítottnak nem jelent olyan késedelmet, ami az igazságszolgáltatás hatékonyságát illetve hitelességét veszélyeztetné.

- [16] Az ítélet tábla helyesen jutott arra a következtetésre is, hogy az elsőfokú végzés felülbírálata során ezen túlmenően sem sérült a felperes tisztességes eljáráshoz való joga. A felperes ezt a követelését arra alapította, hogy megítélésénél a törvényszék nem olvasta el a fellebbezését és nem vizsgálta meg részletesen fellebbezése indokait a kezdőirat benyújtásának időpontjára vonatkozóan.

Hangsúlyozza a Kúria, hogy ennek a kérdésnek a megítélésénél is értékelni kell az eljárás teljes egészét. Amennyiben az eljárás tisztességes voltával kapcsolatos hiányosság orvosolható az eljárás másik szakaszában, nem sérül az érintett tisztességes eljáráshoz való joga.

Az iratok alapján megállapítható, hogy a másodfokú bíróság végzésében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg: a jelen per felperese által személyesen benyújtott fellebbezését a 30 napos határidőn túl terjesztette elő, amelyen az érkeztető bélyegzőn látható dátum nem vonható kétségbe. A Kúria egyetértett az ítélet tábla érvelésével, amely szerint a jelen perben sérelmezett eljárás nem érintette a felperes tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, adott esetben lényeges eljárási jogai gyakorlásának garanciáit, esélyegyenlőségét.

A fentiekben kifejtettek alapján a jogerős ítélet nem sérti sem az Alkotmánybíróság határozatait, sem az EJEE hatékony jogorvoslathoz való jogról szóló 13. és az igazságos elégtételről szóló 41. cikkét.

- [17] Mivel a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogsértések nem állapíthatók meg, így azokra alapítottnak az alperes nem kötelezhető

kártérítés megfizetésére. A Kúria megítélése szerint tehát a jogerős ítélet helytállóan utasította el jogalap hiányában a felperes keresetét. A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp.275.§ (3) bekezdésének megfelelően hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[18] Pp.3.§ (2) bekezdés, Pp.2.§, 1993. évi XXXI. törvény 6., 13., 41. cikk

Záró rész

- [19] Az alperes részéről felülvizsgálati eljárási költség nem merült fel, így arról nem kellett rendelkezni.
- [20] A Kúria a Pp.87.§ (2) bekezdése alapján megállapította, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvéd díját teljes egészében az állam viseli.
- [21] A 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14.§-a alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.
- [22] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp.274.§ (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. december 14.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Pataki Árpád s.k. bíró